

Redakatoriaus žodis

Socialiniai darbuotojai siekia asmenų, grupių ar bendruomenių, su kuriomis dirba, gyvenimo pokyčių. Ir būtent tokių pokyčių, kurie leistų geriau gyventi, būti labiau visuomenės dalimi, geriau jaustis visuomenėje.

Problemos, su kuriomis susiduria asmenys, grupės ar bendruomenės, yra daugialypės, kompleksinės ir dažnai atrodo, kad yra sunkiai įveikiamos. Tačiau socialiniai darbuotojai siekia jas įveikti, išspręsti. Tai, kokių veiksmų imasi socialiniai darbuotojai, ką jie daro, kokių tikslų ir rezultatų siekia, kaip sąveikauja su asmenimis, priklauso nuo daugelio veiksnių, bet pirmiausia nuo turimų žinių apie tai, kas yra problemos, kas jas sukelia, kokios yra problemų priežastys, kokie socialiniai mechanizmai valdo problemas, kaip galima veikti ir spręsti problemas.

Reikia pažymėti, kad socialiniame darbe nėra universalios teorijos ar žinių apie tai, kas sukelia asmenines ir socialines problemas ir kaip jas reikėtų spręsti, sistemos (Thyer, 2002; Joseph ir Macgowan 2019). Skirtingi metodai, modeliai, teorijos, koncepcijos koegzistuoja socialiniame darbe (Hicks, 2016). Šiuo atveju „įvairovė“ yra suvokiama kaip problema, nes skirtingos žinių sistemos siūlo nevienodus socialinio darbo praktikos kelius. Ką šiuo atveju turi daryti socialinio darbo praktikos? Ką pasirinkti? Ir tai nėra išskirtinė lietuviškojo socialinio darbo ypatybė, tai yra bendra socialiniam darbui apskritai (Åke Bergmark & Tommy Lundström (2002)).

Dar svarbiau yra tai, kad socialinio darbo žinios ateina iš dviejų šaltinių: akademinio pasaulio ir socialinio darbo praktikos. Žinios, kurių socialiniai darbuotojai įgyja formaliose studijose, tėra dalis to bendro žinojimo, kurio didžiąją dalį sudaro vadinamasis neišreikštas žinojimas. Neišreikštas žinojimas, kuris dažnai yra vadinamas praktinėmis žiniomis, atsinešamas ir įgyjamas veikiant, per praktiką (Paley, 1984). Akademinė bendruomenė, kuri turi išteklių ir interesą socialinio darbo praktikos refleksijai, paprastai nemato, nepasiekia „neišreikštų žinių“, nes yra mažai susijusi su socialinio darbo praktika.

Tai dar labiau apsunkina ir be to komplikuoją žinių socialiniame darbe padėtį – kyla diskusija apie „praktikos“ ir „teorijos“ santykį socialiniame darbe – kas svarbiau – teorija (akademinio pasaulio suteiktos žinios) ar praktika (socialinio darbo praktika įgyjamos žinios) (Barbour, 1984; Gordon ir Cooper, 2010; Morgenshtern, Freymond, Hong, Adamowich ir Duffie, 2015). Pasigirsta netgi radikalių idėjų ir randasi jas atspindinčių ju-

dėjimų, kurie apskritai atmeta akademinų teorijų reikšmę ir naudojimą socialinio darbo praktikoje (Gambrell, E. D. ir Pruger, R. (Eds.), 1992; Akesson, Braganza ir Root, 2018).

Vienas iš būdų spręsti šią žinojimo socialiniame darbe situaciją yra publikavimosi socialiniuose darbo žurnaluose „išlaisvinimas“ iš griežtų „mokslinių“ apribojimų (Clapton ir Daly, 2015). Kitaip tariant, sudaryti sąlygas publikuoti kuo įvairesnius tyrimus, refleksijas, atvejų tyrimus ir kt. Didesnės galimybės publikuoti leidžia akademiškai bendruomenei susipažinti su „neišreikštomis žiniomis“ socialinio darbo praktikoje, pradėti jas tirti ir formalizuoti, o tai leistų mažinti teorinio pliuralizmo ar teorinio dogmatizmo (Göppner ir Hämäläinen, 2007) raišką socialiniame darbe ir suartintų „teoriją“ ir „praktiką“.

Literatūra

Akesson, B., Braganza, M., Root, J. (2018). Is theory development essential for the social work dissertation?, *Social Work Education*, 37(2), 209–222, DOI: 10.1080/02615479.2017.1391196

Barbour, R. S. (1984). Social Work Education: Tackling the Theory – Practice Dilemma. *British Journal of Social Work*, 14(6), 557–577.

Bergmark, Å., Lundström, T. (2002). Education, practice and research. Knowledge and attitudes to knowledge of Swedish social workers. *Social Work Education*, 21(3), 359–373, DOI: 10.1080/02615470220136920

Clapton, G., Daly, M. (2015). A Social Work ‘Academic-in-Residence’? *Social Work Education*, 34(4), 391–398, DOI: 10.1080/02615479.2015.1009885

Gambrell, E. D., Pruger, R. (Eds.). (1992). *Controversial issues in social work*. Allyn & Bacon.

Göppner, H., J., Hämäläinen, J. (2007). Developing a Science of Social Work. *Journal of Social Work*, 7, 269–281, DOI: 10.1177/1468017307084071

Gordon, J., Cooper, B. (2010). Talking Knowledge — Practising Knowledge: A Critical Best Practice Approach to How Social Workers Understand and Use Knowledge in Practice. *Practice: Social Work in Action*, 22:4, 245–257.

Hicks, S. (2016). Theory and social work: A conceptual review of the literature. *International Journal of Social Welfare*, 25(4), 399–414.

Joseph, R., Macgowan, M., J. (2019). The theory evaluation scale: An epistemological tool for analyzing social work theories, *Social Work Education*, 38:2, 269–281, DOI: 10.1080/02615479.2018.1529745

Morgenshtern, M., Freymond, N., Hong, L., Adamowich, T., Duffie, M. (2015). Researcher? Social worker? “Let us be both”: Exploring the binaries that condition graduate social work research training. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 191, 2002–2007.

Paley, J. (1984). The devolution of social work knowledge. *Social Work Education: The International Journal*, 3:2, 19–24, DOI: 10.1080/02615478411220031

Thyer, B., A. (2002). Developing Discipline-Specific Knowledge for Social Work. *Journal of Social Work Education*, 38:1, 101–113, DOI: 10.1080/10437797.2002.10779085

Vyriausiasis redaktorius
Eugenijus Dunajevs